

RAHANDUS-
MINISTEERIUM

MINISTRY of FINANCE of the REPUBLIC of ESTONIA

Hr Taavi Veskimägi
Elering AS
info@elering.ee

Teie 15.04.2014 nr 9-10/2014/274-2

Meie 24.04.2014 nr 12.2-1/4731

Riikliku järelevamenetluse lõpetamine

Austatud härra Veskimägi

Tambel Projekt OÜ (edaspidi ka avaldaja) esitas 09.04.2014 Rahandusministeeriumile avalduse, millega palub riiklikul järelevalevasutusel kontrollida Elering AS-i (edaspidi ka hankija) tegevuse õiguspärastust lihthanke nr 150834 „110kV õhuliini L199B Kolga-Loksa juhtme vahetus, gabariitide korrastamine ja linnutõkete paigaldamine“ (edaspidi riigihange) läbiviimisel.

Avalduse kohaselt ei saanud Tambel Projekt OÜ talle seaduses ettenähtud õiguste kohaselt riigihanges pakkumust esitada, kuna hankija on rikkunud riigihangete seadust (RHS) järgnevalt:

- hankija on viivitanud huvitatud isiku selgituspäringutele vastamisega;
- taotlejale ei ole väljastatud pakkumuse koostamiseks vajalikke alusandmeid, sh. tehnilisi dokumente;
- hankija on kohelnud huvitatud isikuid ebavõrdselt. Tehnilise eelprojekti (eelhinnangu) koostanud ettevõtjal on selge eelis teiste pakkujate ees.

RHS § 104 lg 1 p 1 alusel ja lähtudes avaldusest algatas Rahandusministeerium riikliku järelevamenetluse kontrollimaks hankija tegevust riigihanges selgituste andmisel, tehnilise kirjelduse (TK) koostamisel ning hanges osalenud huvitatud isikute võrdse kohtlemise tagamisel.

Rahandusministeerium pöördus 11.04.2014 kirjaga nr 12.2-1/4731 hankija poole selgituste saamiseks avalduses osundatud võimalike õigusrikkumiste kohta. Hankija esitas omapoolsed selgitused 15.04.2014 kirjaga nr 9-10/2014/274-2.

1. Hankija selgitused

Avalduses toodud võimalike õigusrikkumiste kohta on hankija selgitanud, et on kooskõlas RHS § 18² regulatsiooniga riigihanke läbiviimisel lähtunud lihthanke dokumendist (LD) ja RHS § 3 sätestatud riigihanke korraldamise üldpõhimõtetest. Hankija loeb küsimusele vastamise tähtaja alguseks hetke, millal ta vastavast küsimusest teada sai. Avaldaja poolt väljaspool majandus- ja kutsetegevuses rakendatavat tööaega (näiteks 06.04.2014 pärast kella 21.00 esitatud küsimused) saabunud küsimused on hankija kätte saanud järgneval tööpäeval, mistõttu on küsimustele vastamise tähtaja alguseks loetud küsimuste kättesaamise päevale järgnevat tööpäeva. Hankija mõnab, et teatud ulatuses võib olla ületatud LD-s sätestatud 3 tööpäeva pikkune küsimustele vastamise tähtaeg, kuid tal ei olnud võimalik lihthanke korraldamisele asudes ette näha, et avaldaja küsib riigihanke raames 75 küsimust. Samas on avaldaja poolt esitatud küsimused oma sisult olnud osaliselt kattuvad ning osaliselt on tegemist küsimustega, mis mitte kuidagi ei saa mõjutada pakkumuse esitamist.

Hankija on seisukohal, et ta ei ole rikkunud RHS § 32 lg 1 p 1 sätestatud ning riigihanges osalenud isikutele ei ole tehtud mingeid piiranguid riigihanke alusdokumentidega tutvumisel. Samuti on hankija seisukohal, et pakkumuste koostamise aluseks olevate alusdokumentidega tutvumine on pakkuja kohustuseks ning hankija ei saa endale võtta pakkujale ettenähtud

hoolsuskohustuse täitmist küsimustele ja selgitustaotlustele vastamise näol.

Hankija leiab, et hanketingimused olid kõikide huvitatud isikute jaoks ühesugused ning ta ei ole eksinud isikute võrdse kohtlemise põhimõtte vastu. Hankija hinnangul tagas LD kõigile riigihankes osalejatele võrdsed tingimused pakkumuse esitamiseks ega tekitanud objektiivselt põhjendamatuid takistusi riigihanke avamisel konkurentsile.

2. Rahandusministeeriumi seisukoht

2.1. Selgituste andmine

Hankija on riigihanke puhul korraldamas lihthanget, mistõttu puudub hankijal kohustus järgida RHS § 56 sätestatud selgituste andmise ja küsimustele vastamise regulatsiooni. RHS § 56 kohaldub RHS 2. peatükis toodud hankemenetluse suhtes ja seega ei ole tegemist lihthanke korraldamisele otsekohalduva sättega.

Lihthanke korraldamine toimub RHS § 18² regulatsiooni kohaselt, mille lõikes 4 on sätestatud, et hankija võib lihthanke korraldamiseks kehtestada lihthanke dokumendi. Seejuures tuleb silmas pidada, et isikute võrdse kohtlemise ja riigihanke läbipaistvuse ja kontrollitavuse tagamiseks tuleb LD tingimused kehtestada selgelt ja arusaadavalt ning hiljem tuleb hankijal ka endal kehtestatud tingimustest kinni pidada. Riigihanke läbiviimiseks on hankija kehtestanud LD, mille osa I „Juhised Pakkujatele“ p 4.2 on sätestatud, et hankija vastused riigihanke kohta esitatud küsimustele edastatakse samaaegselt kõikidele huvitatud isikutele 3 tööpäeva jooksul riigihangete registri vahendusel.

Järelevalvemenetluse käigus ilmnis Rahandusministeeriumi hinnangul hankija poolt selgituste andmisel järgnev õigusrikkumine:

hankija vastas Tambel Projekt OÜ 31.03.2014 esitatud küsimusele nr 19 06.04.2014, so 6-ndal päeval pärast küsimuse saamist, millega on tuvastatud hankijapoolne LD p 4.2 ja RHS § 3 p 2 ja 3 sätestatud riigihanke läbipaistvuse ja kontrollitavuse ning võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumine.

Rahandusministeeriumi hinnangul tuleb selgituste edastamiseks ettenähtud tähtaja eiramist pidada selgituskohustuse rikkumiseks. Arvestades asjaoluga, et hankija ei ole teadlikult riigihankes osalejaid eksitanud ning pakkumuste esitamise tähtpäevani jäi piisavalt aega, on riikliku järelevalve teostaja seisukohal, et käesoleval juhul ei ole hankijapoolne selgituskohustuse rikkumine mõjutanud riigihanke läbiviimise käiku (sh pakkumuste esitamist) selliselt, mis tingiks RHS § 108 lg 2 või lg 7 sätestatud järelevalvemeetme rakendamise.

2.2. Tehniline kirjeldus

RHS § 32 lg 1 p 1 on sätestatud, et tehniline kirjeldus RHS-i tähenduses on hankija poolt hankelepingu eseme kirjeldamiseks vastavas valdkonnas tegutsevatele isikutele arusaadavat terminoloogiat ja täpsuse astet kasutades kehtestatud ehitustööde hankelepingu esemeks olevate ehitustööde omaduste ja neile esitatavate tehniliste nõuete kogum.

Järelevalvemenetluse käigus tuvastati, et riigihankes osalenud 5 huvitatud isikut esitasid kokku 79 küsimust, millest 75 on küsinud avaldaja. Hankija on vastanud kõikidele riigihankes esitatud küsimustele ning tõendamist ei ole leidnud, et hankija oleks teinud mingeid piiranguid riigihanke alusdokumentidega tutvumisel. Samuti tuvastati, et ükski riigihankes osalenud isik ei ole riigihanke alusdokumente riigihangete vaidlustuskomisjonis vaidlustanud.

Eeltoodu põhjal võib järeldada, et LD-s toodud tingimused, sh TK on huvitatud isikutele arusaadavad, TK on koostanud RHS § 32 lg 1 p 1 sätestatud arvestades ning hankija on riigihanke korraldamisel huvitatud isikutele loonud võrdsed tingimused pakkumuste esitamiseks. Seda näitab ka asjaolu, et riigihankes esitasid nõutud tähtpäevaks enda pakkumuse 3 selles hankes osalejat.

Eeldades, et äriregistris toodud avaldaja põhitegevusala (inseneritegevused ning nendega seotud

tehniline nõustamine) kohaselt on ta kompetentne riigihankes osalema ning arvestades piisava ajavahemikuga (26.03.-09.04.2014) LD-s kehtestatud nõuetele põhineva pakkumuse ettevalmistamiseks, oleks riikliku järelevalve teostaja hinnangul mõistliku hoolsuskohustuse täitmisel avaldajal olnud võimalik TK-s seatud tingimustele vastav pakkumus koostada ning see pakkumus lihthanke teates toodud tähtajaks esitada.

2.3. Isikute võrdne kohtlemine

Riikliku järelevalvemenetluse käigus ilmnes, et riigihanke dokumentatsiooni osaks oleva eelprojekti on hankija poolt varasemalt korraldatud hanke tulemusel koostanud riigihankes nii huvitatud isikuna kui pakkujana osalenud Eesti Energia Võrguehitus AS (edaspidi Võrguehitus). Osundatud asjaolu silmas pidades on Rahandusministeerium seisukohal, et Võrguehitus võib riigihanke eseme kohta eelprojekti koostajana omada mõnevõrra rohkem informatsiooni, kuid RHS-is sätestatu ei anna hankijale õigust keelata Võrguehitust riigihankes osalemast või teda kõrvaldada üksnes seetõttu, et ta on varem täitnud sama lepingu esemega seatud lepingut. Seega ei ole hankija RHS § 3 p 3 sätestatud võrdse kohtlemise põhimõtet rikkunud ainult selle tõttu, et võimaldas Võrguehitusel riigihankes osaleda. Võrguehituse eelise puudumist teiste pakkujate ees näitab ilmekalt ka fakt, et tema poolt riigihankes esitatud pakkumus ei ole madalaima maksumusega pakkumus.

2.4. Kokkuvõte

Hinnates järelevalvemenetluse käigus esitatud dokumente, antud selgitusi ja kogutud tõendeid kogumis ning vastastikus kes seoses on Rahandusministeerium järgneval seisukohal:

- küsimusele nr 19 vastamisel on hankija rikkunud LD p 4.2 ja RHS § 3 p 2 ja 3 sätestatud riigihanke läbipaistvuse ja kontrollitavuse ning võrdse kohtlemise põhimõtet, kuid see õigusrikkumine ei avaldanud sisulist mõju riigihanke läbiviimise käigule ja pakkumuste esitamisele, mistõttu ei pea Rahandusministeerium RHS § 108 lg 2 või lg 7 sätestatud järelevalvemeetmete rakendamist põhjendatuks;

- TK koostamisel, riigihanke alusdokumentidele ligipääsu võimaldamisel ja pakkumuste esitamiseks võrdsete tingimuste loomisel ei ole hankijapoolset RHS-i rikkumist tuvastatud.

Tuginedes eeltoodule ja lähtudes RHS § 104 lg 1 p 1 lõpetab Rahandusministeerium riigihanke suhtes läbiviidud riikliku järelevalvemenetluse.

Samuti juhime avaldaja tähelepanu asjaolule, et riiklik järelevalvemenetlus ei ole pakuja õiguste kaitseks tõhusaim vahend. Pakkuja õiguste kaitse primaarseks viisiks on pöördumine RHS-is sätestatud korras riigihangete vaidlustuskomisjoni.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Armin Lastovets

osakonnajuhataja

Riigihangete ja riigiabi osakond

Teadmiseks: Tanel Tambla, tambel.projekt@neti.ee

Andres Valdna 611 3710

andres.valdna@fin.ee